

Bakanlık Adı	:	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Tebliğ Adı	:	Yapı Malzemelerinin Piyasa Gözetimi ve Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (2004-5)
Tebliğ No	:	2004-5
R. Gazete Tarihi	:	23/6/ 2004
R. Gazete Sayısı	:	25501

YAPI MALZEMELERİNİN PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ (2004-5)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Tebliğin amacı, yapı malzemelerinin piyasaya arzı veya dağıtım aşamasında veya piyasada iken gözetimi ve denetimine ilişkin usul ve esaslar ile alınacak önlemleri, piyasa gözetimi ve denetimi konularında Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın görev, yetki ve sorumlulukları ile üretici ve dağıtıcıların yükümlülüklerini belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Tebliğ, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın sorumluluk alanına giren yapı malzemelerinin piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar ile alınacak önlemleri, görevlendirilen denetim elemanlarının görev, yetki ve yükümlülükleri ile üretici ve dağıtıcıların yükümlülüklerini kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3 — Bu Tebliğ, 4703 Sayılı Ürünler İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun ve bu Kanun uyarınca, 2001/3529 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmeliğe ve 08/09/2002 tarih ve 24870 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yapı Malzemeleri Yönetmeliğine (89/106/EEC) dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Tebliğin uygulanmasında 08/09/2002 tarih ve 24870 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yapı Malzemeleri Yönetmeliğinde (89/106/EEC) belirtilen tanımlarla birlikte aşağıdaki tanımlar geçerlidir. Bu Tebliğde geçen;

- Kanun: 4703 sayılı Ürünler İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanunu,
- 2001/3529 sayılı Yönetmelik: 2001/3529 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmeliği,
- Temel Gereklere: Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (89/106/EEC) Ek-1 de belirtilen, ürünün; mekanik dayanım ve stabilite, yangın durumunda emniyet, hijyen, sağlık ve çevre kullanım emniyeti, gürlüğe karşı koruma, enerjiden tasarruf ve ısı muhafazası konularında ulusal mevzuatla belirlenen asgari koşullar,
- Şahit Numune: Test ve muayene yapılmasının gerekli olduğu hallerde, test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluşuna gönderilen numunenin zayı olması veya test sonuçlarına yönelik herhangi bir itiraz olması durumunda başvurulmak üzere denetim elemanı tarafından alınan numuneyi,
- Duyusal İnceleme: Yapı malzemesinin herhangi bir test veya muayene işlemine tabi tutulmasından önce, denetim elemanının beş duyusunu kullanarak yapacağı incelemeyi,
- Denetim Elemanı: Bakanlık ve Valilikler (Bayındırlık ve İskan İl Müdürlükleri) tarafından piyasa gözetimi ve denetimi yapmak üzere görevlendirilen işin niteliğine uygun uzman personeli,
- Yetkili Makam: Piyasa Gözetim ve Denetimi faaliyetlerini yürütecek olan Bayındırlık ve İskan Bakanlığını ve illerde Valilikleri (Bayındırlık ve İskan İl Müdürlükleri), ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Piyasa Gözetimi ve Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar

Genel Esaslar

Madde 5 — Piyasa gözetimi ve denetimi; yapı malzemesinin standartlara uygun üretimi, piyasaya arzı veya dağıtım aşamasında veya yapı malzemesi piyasada iken, ilgili teknik düzenlemeye uygun olarak üretilip üretilmediğini, yapı malzemelerinin Temel Gereklere uygun olup olmadığını denetlemek veya denetletmek; Temel Gereklere uygun olmayan yapı malzemelerinin uygun hale getirilmesini temin etmek, gerektiğinde yaptırımlar uygulanmasını sağlamak amacıyla Bakanlık tarafından yapılacak ve yaptırılacak her türlü faaliyeti kapsar.

Teknik düzenlemeler ve şartnamelere uygun yapı malzemelerinin Temel Gereklere yerine getirdiği kabul edilir. Teknik düzenleme ve şartnamelerin bulunmadığı hallerde yapı malzemelerinin Temel Gereklere uygun olup olmadığı; Türk Standardları Enstitüsü tarafından kabul edilen ulusal Standardlar, yoksa Temel Gereklere karşılayan uluslararası Standardlar dikkate alınarak değerlendirilir.

Bakanlığın sorumluluğuna giren piyasa gözetimi ve denetimi, 2001/3529 sayılı Yönetmelik, Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (89/106/EEC) ile bu Tebliğ uyarınca aşağıdaki esaslar çerçevesinde yapılır:

a) Yapı malzemelerinin piyasa gözetimi ve denetimi, illerde Valilikler tarafından görevlendirilecek denetim elemanları aracılığıyla yürütülür, piyasa gözetimi ve denetimi sonucunda gerekli önlemler alınır ve yaptırımlar uygulanır.

Bu işlemlerin sonuçları ile ilgili tüm bilgi ve belgeler Bakanlığa iletilir. Bakanlık bu bilgi ve belgeleri değerlendirerek veri tabanı oluşturur, gerekli yerlere bildirimlerde bulunur.

b) Yetkili Makam yapı malzemelerinin piyasa gözetimi ve denetimini re'sen veya şikayet üzerine denetim elemanları aracılığıyla yapar veya yaptırır. Denetim elemanları ve diğer kamu kuruluşlarının yaptıkları denetimler sonucunda ortaya çıkan yapı malzemesine ilişkin mevzuata ve Temel Gereklere göre uygunsuzluklar; meydana gelen bir kaza veya afetin nedenleri araştırılırken ortaya çıkan bilgiler; yapı işlerinde görev alanlar, tüketici, kullanıcı, rakip üreticiler, dağıtıcılar, uygunluk değerlendirme kuruluşları ve onaylanmış kuruluşlar, diğer kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri tarafından yapı malzemesinin teknik düzenlemeye ve şartnameye uygunsuzluğu veya güvensizliği konusunda yapılan ihbarlar, şikayetler ve bu çerçevede elde edilen bilgiler piyasa gözetimi ve denetimi amacıyla kullanılabilir.

Yetkili Makama ulaştırılacak bilgi, ihbar ve şikayetler en geç on işgünü içerisinde değerlendirilmeye alınarak gerekli işlemlere başlanır.

(Değişik üçüncü paragraf:RG-21/10/2006-26326) Yetkili Makam tarafından ihbar ve şikayet sahibine konu ile ilgili yapılan işlemler hakkında yazı yazılır, ayrıca telefon, faks, e-posta gibi araçlar ile bilgi verilir ve bu bilgiler gerektiğinde web sayfasında yayımlanır.

c) Piyasa gözetimi ve denetimi konusunda Yetkili Makam tarafından görevlendirilecek denetim elemanları denetleme, inceleme, araştırma yapmak ve gerektiğinde konuyla ilgili diğer görevleri yerine getirmekle görevli, sorumlu ve bu konuda eğitimli uzman personeldir.

d) Yapı malzemelerinin;

1) Mağaza, dükkan, ticarethane, depo, ambar, şantiye mahalleri ve nakil araçları gibi her türlü mekan ve ortamda depolandığı ve/veya satıldığı, kullanıldığı yerlerde,

2) Gerekli durumlarda, yapım mahallerinde,

3) Girdi olarak kullanıldığı yer ve tesislerde,

re'sen veya şikayet üzerine denetimi yapılabilir.

Gerekli hallerde yapı malzemelerinin üretildikleri, işlendikleri, ambalajlandıkları, montaj veya dolun yapıldıkları yerlerde de denetim yapılabilir.

Denetimler, denetim yapılan yerlerde çalışmaları ve yapılan ticari faaliyetleri engellemeyecek şekilde yapılmalıdır.

e) Gözetim ve denetlemede üreticinin muhatap alınması esastır. Bu husus, dağıtıcının 4703 Sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasında düzenlenen yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz. Dağıtıcının iş yerinde yapılan denetimde, üreticinin adı ve adresi tespit edilir. Piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri sonucunda güvenli olmadığı belirlenen yapı malzemelerine ilişkin olarak üreticinin tespit edilemediği durumlarda, üç gün içinde üreticinin veya yapı malzemesini tedarik ettiği kişinin kimliğini bildirmeyen dağıtıcı, üretici olarak kabul edilir,

f) Gözetim ve denetleme görevi, üretici veya dağıtıcıya ait bilgi ve belgelerin ilgili mevzuat çerçevesinde incelenmesi ile malların duyusal incelemesinin yapılması ve gerektiğinde her türlü test ve muayenenin yapılması veya yaptırılması suretiyle yerine getirilir,

g) Gözetim ve denetim yapılmış yapı malzemeleri gerekli görüldüğü taktirde yeniden denetlenebilir,

h) Piyasa gözetimi ve denetiminde gerekli görülen durumlarda, test ve muayene laboratuvarları dahil olmak üzere Bakanlığın imkanlarından veya gözetim ve denetime konu yapı malzemesine ilişkin uygunluk değerlendirmesi işlemlerinde yer almayan ancak bu konuda yeterliliği olan test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluşlarının imkanlarından yararlanılabilir. Ancak, test ve kontrol sonucuna göre karar verme yetkisi, Yetkili Makama aittir.

ı) Bakanlık, bir yapı malzemesinin hem Bakanlığın hem de diğer yetkili kuruluşların sorumluluğunda bulunması halinde, bu yapı malzemesine ait piyasa gözetimi ve denetiminin gerektiğinde ilgili tüm taraflarla ortaklaşa ve eş zamanlı olarak yürütülmesini temin etmek üzere gerekli önlemleri alır.

Denetime İlişkin Hükümler

Maddde 6 — (Değişik birinci fıkrâ:RG-21/10/2006-26326) Piyasa gözetimi ve denetimi, aşağıdaki hususlardan bir veya birkaçını kapsayacak şekilde yapılmalıdır.

a) Teknik düzenleme ve şartnamenin öngördüğü işaretler ve/veya belgeler üzerinde inceleme,

b) İlgili bir teknik düzenleme ve şartnamenin bulunmadığı hallerde, bu tebliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan kriterler çerçevesinde yapı malzemesinin güvenli olduğunu gösteren bilgi ve/veya belgeler üzerinde inceleme,

c) Duyusal inceleme ve muayene,

ç) Numune alma,

d) Test ve muayene.

Denetim elemanı, yapı malzemesinin test ve muayenesini gerekli gördüğü takdirde, her türlü testi yaptırmak üzere denetlenen yapı malzemesinden numune alabilir. Numune, miktarı ile alınma şekli ve usulleri yapı malzemesinin teknik düzenleme ve şartnamesi veya standardında belirtildiği şekilde; teknik düzenleme ve şartname veya standardında belirtilmediği veya ilgili teknik düzenleme ve şartname veya standardı bulunmadığı hallerde, TS 2756 Muayene ve Deney İçin Numune Alma Metotları Standardında belirtildiği şekilde veya genel kabul gören usullerle alınabilir. Numune miktarı, her koşulda, yapı malzemesinin yapıma ve özelliğine göre, test ve muayenelerin gerektirdiği ölçüyü aşmamak üzere, (şahit numune alınması fiilen mümkün olmayan haller hariç) biri şahit numune olmak üzere 3 takımı geçmeyecek şekilde alınır.

(Değişik birinci fıkrâ:RG-21/10/2006-26326) Denetleme sırasında Piyasa Gözetimi ve Denetimi Tutanağı düzenlenir. Denetimde numune alınması halinde, tutanağın, V. Kısım Numune Alınma İlişkin Bilgiler Bölümünde, numunesi alınmış olan yapı malzemesinin bulunduğu yerin adı/Ticari Unvanı, numunenin cinsi/tipi/sınıfı, numunenin alındığı tarih, saat, numune alma gerekçesi, numunenin alındığı yerde bulunan toplam ürün miktarı, alınan numune miktarı, numunenin temin edilme şekli belirtilir. Numuneler özelliklerine göre mühürleri bozulmadan açılmayacak şekilde denetim elemanı tarafından üretici veya dağıtıcı ile birlikte mühürlenir ve üzerlerine tutanakla bağlantılarını açık olarak gösteren ve tarafların isim, unvan ve imzalarını taşıyan etiketler konulur. Alınan numunelerin başka yere taşınması veya korunması güç yahut sakıncalı ise, durum tutanağa yazılarak numune, yed-i emin sıfatıyla üretici veya dağıtıcıya saklanmak üzere bırakılabilir."

(Değişik birinci fıkrâ:RG-21/10/2006-26326) Alınan numunelerin bir takımı ile birlikte tutanağın bir nüshası üreticiye veya dağıtıcıya verilir. Test ve muayene yapılması için alınan numunenin bir takımı ile birlikte tutanağın bir nüshası, belirlenen test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluşuna gönderilir. Denetim elemanı alınan şahit numuneyi yetkili makama teslim eder. Test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluşu tetkikleri teknik düzenleme, şartname ve standartlara göre en kısa zamanda yapar, sonucunu bir raporla tespit eder ve bu raporu iki nüsha halinde Yetkili Makama sunar.

Test ve muayene sonucunda, teknik düzenleme ve şartnamesi bulunan yapı malzemesinin teknik düzenleme ve şartnamesine uygun olduğu üreticiye bildirilir. Üretici bu bildirin yapıldığı tarihten itibaren on beş gün içinde numuneleri geri alabilir veya alabilir. Bu süre içinde alınmayan yapı malzemeleri, Maliye Bakanlığı Tasfiye İşleri Döner Sermaye Genel Müdürlüğüne devredilir veya bu Genel Müdürlük ile yapılan mutabakat çerçevesinde Bakanlıkça tasarruf edilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen faaliyetlerin masrafları yetkili makam tarafından karşılanır. Ancak, bu kapsamda yapı malzemesinin teknik düzenleme ve şartnamesine uygun ve/veya güvenli olmadığı hallerde masraflar üreticiye aittir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Uygunsuzluk Halinde Alınacak Önlemler ve Uygulanacak Yaptırımlar, Rapor, Tutanak ve Kayıtlar

Teknik Şartname ve Düzenlemeye Uygunsuzluk Sonucunda Alınacak Önlemler ve Uygulanacak Yaptırımlar

Maddde 7 — (Değişik:RG-21/10/2006-26326)

Denetim elemanı, yapı malzemesinin teknik düzenleme ve şartnamesine uygun olup olmadığını tespit etmek amacıyla, öncelikle yapı malzemesinin, ilgili teknik düzenleme ve şartnamede öngörülen işaret veya belgeleri taşıyıp taşımadığına bakar. Bu işaret ve/veya belgeleri taşımadığı ve/veya ilgili teknik düzenleme ve şartnamenin diğer kriterlerine uymadığı tespit edilen yapı malzemeleri hakkında, teknik düzenleme ve şartnameye uygunsuzluk nedeniyle, tutanağın "Aykırlık" bölümü doldurulur. Bu uygunsuzluğun Yapı Malzemeleri Yönetmeliğinin Temel Gereklere aykırı olmaması koşuluyla, Yetkili Makam, uygunsuzluğun giderilmesi amacıyla belirli bir süre vererek üreticiyi yazılı olarak uyarır. Verilen süre sonucunda uygunsuzluğun devamı halinde üreticiye, Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen idari para cezası uygulanır.

Uygunluk işaretinin veya uygunluk teyit ve değerlendirme işlemleri sonucunda verilen belgelerin tahrif veya taktit edildiğinin veya usulüne uygun olmadan kullanıldığının tespit edilmesi halinde tutanağın "Usulsüzlük" bölümü doldurularak, Kanun'un 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde öngörülen idari para cezası uygulanır.

Güvensizlik Sonucunda Alınacak Önlemler ve Uygulanacak Yaptırımlar

Maddde 8 — (Değişik:RG-21/10/2006-26326)

Bu Tebliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında düzenlenen ilgili teknik düzenleme ve şartnameye uygunsuzluk hali ile bu Tebliğin 7 nci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında düzenlenen uygunluk işaretinin veya uygunluk teyit ve değerlendirme işlemleri sonucunda verilen belgelerin tahrif veya taktit edilmesi veya usulüne uygun olmadan kullanılması halinde, yapı malzemesinin güvensizliğine dair ciddi şüphelere yol açtığı durumlarda, tutanağın "Güvensizlik Şüphesi" bölümü doldurulur ve duyusal inceleme ve/veya test veya muayeneye başvurulur. Bu durum, ilgili teknik düzenlemeye uygunluğu belgelenmiş yapı malzemeleri ile ilgili teknik düzenleme ve şartnamesi bulunmayan yapı malzemeleri için de geçerlidir.

Bu Tebliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında düzenlenen ilgili teknik düzenleme ve şartnameye uygunsuzluk hali ile bu Tebliğin 7 nci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında düzenlenen uygunluk işaretinin veya uygunluk teyit ve değerlendirme işlemleri sonucunda verilen belgelerin tahrif veya taktit edilmesi veya usulüne uygun olmadan kullanılması halinde yapı malzemesinin güvensizliğine dair kesin belirti ortaya çıkardığı durumlarda, tutanağın "Güvensizlik Belirtili" bölümü doldurulur ve 2001/3529 sayılı Yönetmeliğin 10 uncu maddesi hükümleri uygulanır. Bu durum, güvenli olmadığına dair kesin belirti bulunan ilgili teknik düzenleme ve şartnameye uygunluğu belgelenmiş yapı malzemeleri ile ilgili teknik düzenleme ve şartnamesi bulunmayan yapı malzemeleri için de geçerlidir.

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen işlemler sonucunda yapı malzemesinin güvenli olmadığı tespit edilmesi halinde tutanağın "Güvensizlik" bölümü doldurulur ve 2001/3529 sayılı Yönetmeliğin 11 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Ayrıca dağıtıcının Kanun'un 5 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasının birinci cümlesinde belirtilen yükümlülüğü saklı kalmak kaydıyla üreticiye;

a) Güvenli olmadığı tespit edilen ürünün aynı zamanda ilgili teknik düzenlemesine de uygun olmadığı durumlarda, Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile (b) bendinde belirtilen idari para cezaları birlikte,

b) Güvenli olmadığı tespit edilen ürünün uygunluk işaretinin veya uygunluk değerlendirme işlemleri sonucunda verilen belgelerinin aynı zamanda tahrif veya taktit edildiği veya usulüne uygun olmadan kullanıldığı durumlarda, Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (f) bentlerinde belirtilen idari para cezaları birlikte, uygulanır.

İlgili teknik düzenlemesine uygunluğu belgelenmiş olmakla birlikte güvenli olmadığı tespit edilen ürünler ile ilgili teknik düzenlemesi bulunmayan ürünlerden güvenli olmadığı tespit edilenler hakkında üreticiye Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen idari para cezası uygulanır.

Üretici, güvenli olmadığı tespit edilen ürünün kendisi tarafından piyasaya arz edilmediğini veya ürünün güvenli olmaması halinde ilgili teknik düzenlemeye uymaktan kaynaklandığını ispatladığı takdirde sorumluluktan kurtulur."

Rapor, Tutanak ve Kayıtlar ile Bilgi Değişimi

Maddde 9 — (Mülga birinci fıkrâ:RG-21/10/2006-26326)

(Değişik ikinci fıkrâ:RG-21/10/2006-26326) Piyasa gözetim ve denetim faaliyetlerinin, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile uyum içinde olması ve kullanım kolaylığı sağlaması için düzenlenen Piyasa Gözetim ve Denetim Tutanağı EK-1 de yer almaktadır.

Bakanlık yürütülen piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerine ilişkin yıllık kayıtlar tutar. Bu kayıtlar, denetlenen firmanın adı, denetlenen yapı malzemesinin adı, denetlenen yapı malzemesinin yerli veya ithal olduğu, ithal yapı malzemesinin GTİP (Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu) numaraları, denetimin hangi teknik düzenleme ve şartname çerçevesinde yapıldığı, denetimin re'sen veya şikâyet üzerine olduğu, denetimin şekli, denetim sonucunda uygulanan önlem ve yaptırımlara ilişkin bilgileri içerir. Bakanlık denetim kayıtlarına da içeren Piyasa Gözetimi ve Denetimi Faaliyet Raporunu yasal süresi içerisinde hazırlayarak muhafaza eder.